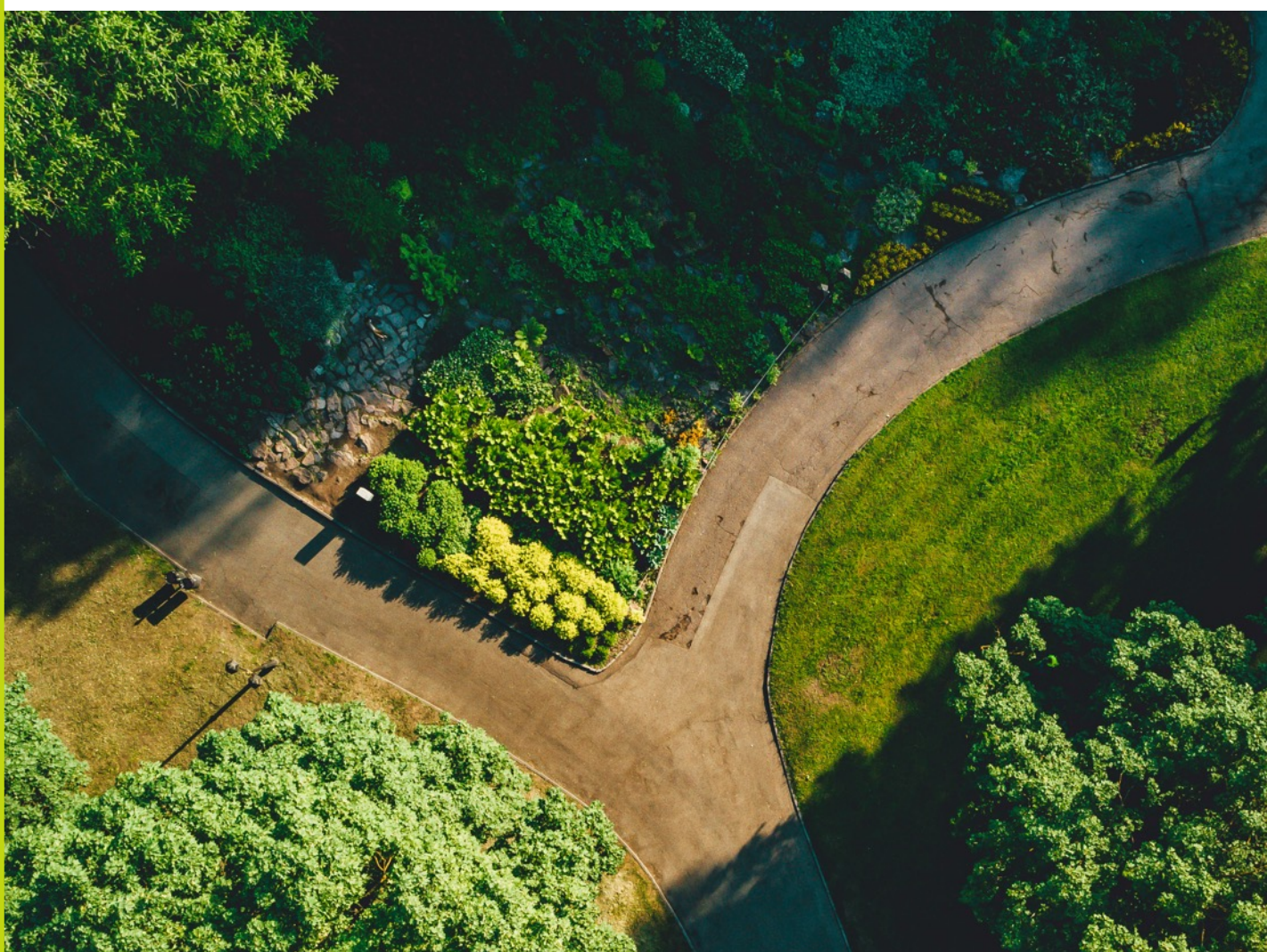

Lierbyen bibliotek

Konseptvalgutredning

03.08.2020

Forord

Lier kommune har bestilt et utredningsarbeid for biblioteket i Lierbyen. Dette skjer samtidig som det foregår en prosess for å revidere reguleringsplanen for Lierbyen. Kommunestyret i Lier vedtok i september 2019 en strategi for Lierbyen 2030. I denne kommer det tydelig fram at Lierbyen skal ha en sentral rolle i kommunen. I fortsettelsen av dette foregår det våren 2020 en stedsutviklingsprosess for Lierbyen, i form av en mulighetsstudie/parallellkonkurranse hvor to arkitekt-team utformer skisser for sentrum. Dette er en del av konseptfasen i reguleringsarbeidet.

Samtidig ser Lier kommune at det er behov for en egen prosess for utvikling av biblioteket i Lierbyen. Det ble derfor bestemt å gjennomføre en utredning for å finne riktig retning på innhold og profil for biblioteket, om det skal rendyrkes noen spesielle konsepter for biblioteket og hvilke funksjoner og innbyggere biblioteket skal rette seg spesielt mot.

Biblioteket er også tiltenkt en sentral funksjon og rolle i stedsutviklingen i Lierbyen. Biblioteket i Lierbyen har allerede en sentral plassering, men tilgjengeligheten er ikke bra nok, der det ligger i 2. etasje i Fosskvartalet. Biblioteket er velfungerende og allerede viktig for mange, men det er ønskelig å utvikle et konsept som i større grad henger sammen med Liers identitet og ambisjonene for Lierbyen. Denne utredningen skal ikke definere eksakt plassering for biblioteket i Lierbyen, og dreier seg primært om innhold, retning og profil. Likevel er lokalisering og konsept tett knyttet sammen, og egenskaper ved plasseringen er derfor også vurdert.

Etter en anskaffelsesprosess ble insam AS valgt som leverandør, og arbeidet med konseptvalgutredningen har blitt utført våren og sommeren 2020. Biblioteket i by- og stedsutvikling er et tema som insam har jobbet mye med i flere prosjekter, og vi oppfatter at Lier kommune vil vektlegge denne rollen tydelig i sitt arbeid med Lierbyen.

Arbeidet er oppsummert i denne rapporten, og det er lagt vekt på å utforme dokumentet kortfattet, strategibasert og konkret. insam AS takker for oppdraget og et godt samarbeid med Lier kommune.

Dag Erlend Lohne Mohn
Drammen, 3. august 2020

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Sammendrag.....	4
Fra prosessen.....	6
Samarbeid som metode	6
Hovedpunkter fra innspillmøtet med ansattgruppa	6
Hovedpunkter fra dialogmøtet med ressursgruppen.....	7
Oppsummering av svarene fra innbyggerundersøkelsen	8
Dagens situasjon	12
Et generelt tilbud.....	12
Statistikk	12
Utviklingstrekk og føringer	15
Nasjonale føringer.....	15
Informasjon og kunnskap	15
Møteplass – Det tredje sted.....	15
Konsepter	17
Muligheter og forventninger.....	17
Utvalg og metode	17
Konsepter som har vært vurdert.....	18
Biblioteket som møteplass	18
Rom for studier, hjemmekontor og møter.....	18
Det grønne biblioteket.....	19
Språk og litteratur	19
Barnas bibliotek	19
Lokalisering	20
Biblioteket i stedsutviklingen	20
Egenskaper ved plassering og bygning.....	21
Anbefaling	22
Det grønne biblioteket - for barn og alle andre.....	22
En stor og god barneavdeling.....	23
Fremdeles viktig med bredde	23
Start nå.....	24
Utprøving og placemaking.....	24

Sammendrag

Lierbyen trenger en motor. Et trekkplaster som lokker til seg alle typer mennesker fra forskjellige deler av kommunen. Et hus som er åpent for alle, uavhengig av alder, sivil status, økonomisk situasjon, utdannelsesnivå, legning, og etnisk bakgrunn. Biblioteket skal ha en lav dørterskel, vid døråpning og en åpen fasade. Et bibliotek kan signalisere at kommunen satser på kunnskap, deltagelse og dannelse for sine innbyggere. Spesielt hvis også den *fysiske* bygningen signaliserer at her finnes det et bredt tilbud av innhold og opplevelser, et sted som på forskjellig vis bidrar til utviklingen av det levende, kreative og innovative stedet – og kommunen. Biblioteket kan bli Lierbyens samlingssted for alle.

Lier kommune ønsker å satse på Lierbyen som et levende og inkluderende kommunesenter. Dette målet kan nås ved å satse ambisiøst på et nytt og moderne bibliotekkonsept. Biblioteket kan innrettes helt i tråd med kommunens overordnede visjon og målene som er satt for Lierbyen i strategi for 2030. Biblioteket har potensial til å bli en drivkraft i stedsutviklingen, og kan utgjøre kjernen i arbeidet med å gjøre Lierbyen til et godt, attraktivt sted for alle kommunens innbyggere. Lier kommune er nå i en situasjon hvor det tenkes nytt og hvor det satses. Da er biblioteket er sannsynligvis kommunens beste verktøy for å få til en ønsket utvikling i Lierbyen.

Dagens bibliotek har kompetente, serviceinnstilte og utviklingsorienterte ansatte, og det leveres et godt og bredt tilbud som mange setter pris på. Likevel er det et betydelig rom for en mer offensiv satsing mot nye målgrupper, og en tydeligere prioritering i lokaler og ressurser.

Konseptet «Det grønne biblioteket - for barn og alle andre» knytter seg tett opp til Liers kvaliteter og egenart hvor matproduksjon, grønn verdiskaping, og natur står sentralt. Det grønne biblioteket kan bli et bindeledd mellom innbyggere og lokal grønn næring og kompetanse. Den andre hovedretningen i konseptet, «For barn og alle andre» signaliserer at det er avgjørende med en storsatsing på en ny barneavdeling. Satsingen legger et grunnlag for at fremtidens liunger blir kompetente, den skaper fremtidige brukere og viser foreldrene deres at biblioteket er verdifullt også for dem. Samtidig er dagens brede og gode tilbud populært, så gode basistjenester for «alle andre» må fortsette inn i den nye satsingen.

Innbyggerne trenger en grunn til å oppsøke Lierbyen, og de trenger en grunn til å bli der en stund. Biblioteket kan i større grad enn i dag bli denne grunnen, og samtidig legge et bedre publikumsgrunnlag for eksisterende og nye kommersielle satsinger i nærheten. Det krever at man har en mer ambisiøs satsing enn i dag, både med innholdskonsept og utforming av biblioteket. Det bør være plassert slik at det er både forlokkende og naturlig å ta en tur innom, og det bør ligge i en bygning som signaliserer at biblioteket er viktig. Det bør ha et innholdskonsept som knytter sammen grønn virksomhet i kommunen, kommunens grønne visjoner og målsettinger, med læring, underholdning, deling og erfaringsutveksling for alle Liers innbyggere.

Omgivelsene rundt biblioteket må være fotgjenger- og sykkelvennlige, ha et grønt og inviterende preg, og må være svært sentralt plassert med kort vei til kollektivknutepunktet. Rommene må utformes for fleksibel bruk, og raskt kunne endres til forskjellige typer aktiviteter.

Staubibliotek, dyrkingskurs, frøbibliotek, grønn næringsutvikling, hageparseller, mat som kulturutveksling, kafé med lokalmat, og tilrettelegging for bier er eksempler på tilbud, temaer og aktiviteter som kan knyttes til konseptet. Innenfor dette temaet kan det tilrettelegges spesielt for barnehager og skoler. En slik satsing er i tråd med innspillene fra ansatte, ressursgruppa og innbyggerundersøkelsen. Den gjør også at Lier bibliotek finner sin egen retning, innenfor en tematikk som er aktuell og som fremdeles er «ledig». Ingen andre bibliotek har rendyrket dette.

Tiden fram til nytt bibliotek realiseres, brukes til å etablere konseptet allerede i dagens situasjon. Et utvalg av aktiviteter og tilbud innenfor konseptet «Det grønne biblioteket - for barn og alle andre» settes i verk i 2020. Biblioteket bør få en sentral rolle for selve prosessen i Lierbyens stedsutvikling framover, og brukes aktivt som en arena for involvering og samskaping. Dette for å gi tydelige signaler om hva som skal komme, rollen biblioteket er tiltenkt i nye Lierbyen, og forberede alle interessenter på mulighetene som ligger i det nye konseptet. Se forøvrig mer om dette i anbefalingskapittelet.

Fra prosessen

Samarbeid som metode

Arbeidet med konseptvalgutredningen har foregått i tett samarbeid mellom biblioteksjef Aleksander Kristung og konsulenten Dag Erlend Lohne Mohn. Arbeidet har foregått innenfor et relativt kort tidsrom i perioden mai-august 2020 og det har vært løpende kontakt mellom biblioteksjef og konsulent. Ansattgruppen ved biblioteket har vært involvert, både i et eget innspillmøte og kontakt underveis i prosessen. Et utvalg av ressurspersoner i og utenfor kommuneadministrasjonen har deltatt i et dialogmøte for spesielt å se muligheter på tvers av og utenfor organisasjonen. Innbyggerne har blitt invitert og deltatt i en spørreundersøkelse som ble gjennomført digitalt. Undersøkelsen omfattet en kartlegging av dagens bruk og forhold til biblioteket, og den ga innbyggerne mulighet til å prioritere forskjellige konsepter og gi innspill på hva de ønsker seg fra biblioteket i Lierbyen. Det har også vært et samspill mellom arkitektteamene som deltar i parallellkonkurransen/mulighetsstudien for Lierbyen og denne bibliotekutredningen. Bibliotekets behov, ønsker og framtidige rolle i stedsutviklingen har vært en del av dette.

Hovedpunkter fra innspillmøtet med ansattgruppa

Møtet ble gjennomført tidlig i prosessen, for å sikre at deltagelsen og engasjementet fra gruppa ble med fra oppstart. Sju ansatte møtte, med forskjellige ansvarsområder og ulik fartstid. Det ble i forkant sendt ut en veileder med spørsmål og tema til refleksjon, som et utgangspunkt for dialogen i møtet. Denne tok for seg nåsituasjon og framtidig situasjon, satsingsområder, grupper av brukere og bibliotekets betydning i Lierbyen. Forøvrig var agendaen relativt åpen.

Dagens tilbud ble beskrevet som noe som spenner bredt og som tilbyr noe til alle. Det ble ikke trukket fram spesielle, unike satsingsområder som preger biblioteket i nevneverdig grad. Snarere som et «allround» tilbud som favner mye og som retter seg mot mange. Alt fra kontorfunksjoner til kulturarrangement. De ansatte oppgir at kvinner i alderen 40+ er den typiske låneren. Arrangementene treffer en del bredere enn dette og tiltrekker seg noen ganger mennesker som aldri ellers er på biblioteket. Grupper av barn og unge kommer etter skoletid, i tillegg til mer organiserte besøk av denne gruppen i skoletiden. Det er også en del studenter, spesielt under videreutdanning som benytter biblioteket som lesesal/arbeidssted. Et annet viktig innspill fra dagens situasjon er at meråpent-funksjonen (tilgang til redusert bibliotek-tilbud utenom ordinær åpningstid), er populært. Ansattgruppa trekker fram at de har et veldig godt forhold til sine brukere. De kjenner dem godt, det er en hyggelig og vennskapelig tone og det er tid og rom for å slå av en prat.

Flerkulturelle/nyankomne asylsøkere og flyktninger er også en gruppe som benytter biblioteket relativt mye. Det er ikke etablert en spesiell satsing for denne gruppa, men mange av dem benytter kontorfunksjoner som lån av PC/internett/printer, de låner språkopplæringsbøker og letteste norskspråklige bøker.

Behov og ønsker for satsingen framover kan oppsummeres slik:

- Økt satsing på kontor-/studie-/arbeidssted-funksjoner

- Større og mer spennende barneavdeling, som inkluderer tilbud til foreldrene
- Mer tilrettelegging for flerkulturelle. Samtalegrupper, arenaer for møter mellom «oss og dem»
- Soneinndeling, bedre fysisk skille mellom funksjoner, spesielt med hensyn til arbeidsro/lydnivå
- Liers grønne kvaliteter og kommunens grønne verdier må inn i biblioteket. Takhage, avleggerbibliotek, frøbibliotek, dyrkingskurs, lokalmat osv.
- Kafé i tilknytning til biblioteket
- «Makerspace/folkeverksted» – digitale verksteder for ungdom og andre
- Bedre fysisk tilrettelegging for arrangement
- Multifunksjon-arealer som enkelt kan endres. Scene, kafé, multirom, grupperom, møterom mv.

Innenfor temaet beliggenhet kom det fram at biblioteket bør være enda mer sentralt enn i dag, så synlig at alle ser det, og at folk må bli minnet på at biblioteket finnes. Det må være på bakkeplan, med en åpen fasade, gjerne med en innbydende kafé som lokker alle inn. Biblioteket bør ha et attraktivt uteområde og skal være en oase i Lierbyen. Biblioteket skal være en grunn til å komme til Lierbyen, og en grunn til å være der lenger.

Det er generelt en åpen holdning for nye tilbud og satsingsområder blant de ansatte på Lier bibliotek. Det er en vilje og et ønske om å være aktuelle og tilby det som innbyggerne i Lier ønsker seg. Samtidig påpekes det at kjernetilbudet, utlån av bøker, ikke må komme i skyggen eller nedprioriteres. Dette er fremdeles en sentral del av hva biblioteket i Lier skal være.

Hovedpunkter fra dialogmøtet med ressursgruppen

Ressursgruppa bestod av følgende deltagere: Ingeborg Rivelsrud – kultursjef, Vidar Brastad – gründer, Lierdalen lysstøperi, Katrine Smemo Granlund – avdelingsleder kultur og fritid, Sikke Næsheim – kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling, Kjartan Askim – samfunnsplanlegger, Gunn Cecilie Ringdal – ordfører og Aleksander Kristung, biblioteksjef.

Forarbeidet til møtet bestod i en lignende utsendelse som for ansattgruppa, med noen tilpasninger.

Gruppa løftet fram basistilbudet som svært godt. At det oppleves som et kjent sted for mange. At det har vært en god satsing på arrangement og workshops, og at det er sted for mange brukergrupper, og en arena for integrering. De påpeker også at det er viktig sted for barn og deres foreldre. Ungdom er også en målgruppe, men her konkurrerer biblioteket med V2, som også ligger i Lierbyen. Biblioteket trekker noen innbyggere til Lierbyen, men det er også mange som foretrekker bibliotekene i Drammen og Asker, da begge disse har et større tilbud.

Når det gjelder framtidig satsing påpeker gruppa at biblioteket i større grad bør være inviterende og åpent, og at sambruk og samlokalisering kan være aktuelt. Møtested-funksjon som inkluderer mange flere mennesker og flere funksjoner nevnes også. Konseptet som velges må likevel være tilpasset Lierbyen, brukerne må kjenne seg igjen. Tilbudet må være nært og åpent, som å komme hjem. Gruppa nevner også at biblioteket bør tiltrekke seg grupper som ikke er der i dag. For eksempel menn 40+. Kan det være en løsning at denne gruppa inviteres til å være med å arrangere, bestemme tematikk osv. Biblioteket kan også bidra til å motvirke ensomhet. Være et sted for dem som ellers føler seg utenfor.

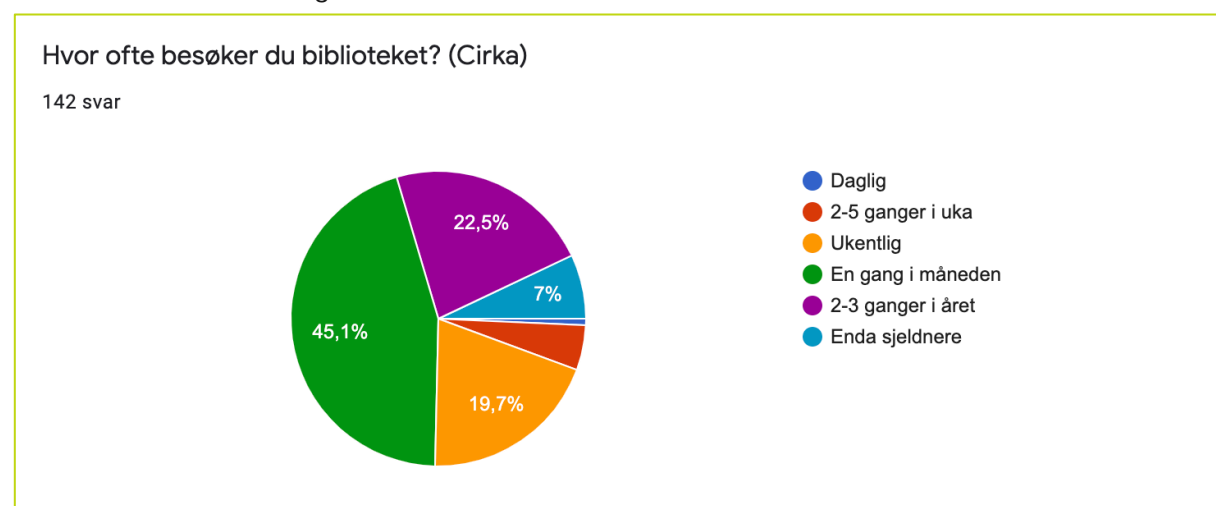
Innenfor konsept og funksjoner er gruppa tydelig på at det er viktig å bygge en arena for å samles. Det må legges til rette for debatt, formidling og møter, utearealene kan også spille en rolle. Konseptet som handler om grønne Lier, med aktiviteter knyttet til matproduksjon og dyrking, for eksempel parselhager og annen dyrking ble løftet fram som veldig aktuelt. Et samspill mellom ute og inne kan bidra til både å skape attraktivitet i Lierbyen, og samtidig trekke folk inn i biblioteket. Gruppa påpeker også at det er viktig å ta tak i det som fungerer bra i dag og forsterke det.

Beliggenheten må være mer attraktiv enn i dag. Det er viktig at biblioteket ligger på gateplan, og en samlokalisering med kafé, innbyggertorg og frivilligsentral nevnes. Dette nevnes også for å kunne få midler til gjennomføring. Biblioteket kan bli kommunens foretrukne møteplass. Et sted å treffe folk, sette seg ned. Da må det være mer synlig og mer attraktivt enn i dag.

Oppsummering av svarene fra innbyggerundersøkelsen

Innbyggerundersøkelsen ble gjennomført i form av et digitalt skjema, distribuert via bibliotekets nettsider og Lier kommunes nettsider. I tillegg fikk undersøkelsen og konseptvalgutredningen omtale i Lierposten, med lenke til undersøkelsen. Det ble blant annet spurt om demografi, og videre om dagens situasjon. Hvorfor de bruker/ikke bruker biblioteket, hva de setter pris på mv. Deretter ble de kort presentert for forskjellige konsepter/retninger, som de skulle vekte på en skala fra 1 (liker ikke) til 6 (liker).

Pr. 27. juli hadde 164 personer svart på undersøkelsen. Av disse er den største gruppa i alderen 41-50 år (28%), deretter 31-40 år (18,9%), etterfulgt av 51-60 år (18,3). Det er en stor overvekt av kvinner som har deltatt i spørreundersøkelsen (76,8%). De aller fleste har bodd lenge i Lier. 46,3% lenger enn 20 år, 20,1% 11-20 år. 86,6% oppgir at de bruker biblioteket i Lierbyen. Av de som bruker biblioteket er besøksfrekvensen slik: 45,1% en gang i måneden, 22,5% 2-3 ganger i året, mens 19,7 oppgir å besøke biblioteket ukentlig.

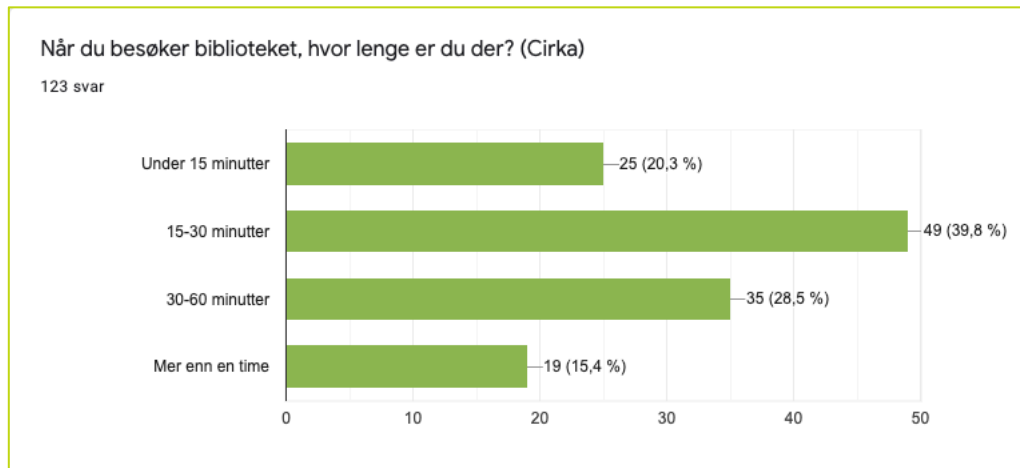

Figur 1

På spørsmål om hva de gjør på biblioteket (flere svar mulig) svarer deltagerne slik:

- Låner bøker (93%)
- Jeg er der på arrangement (42,3%)
- Jeg har med barna (39,4%)
- Bruker meråpent bibliotek (19%)
- Leser aviser, tidsskrifter, og lignende (14,8%)
- Jeg bruker bibliotekets PCer, kopimaskin og lignende (9,9%)
- Studerer eller jobber med andre oppgaver (6,3%)

Dette bekrefter oppfatningen om at det er kjernevirksomheten utlån av bøker som er mest populært, mens arrangement og besøk med barn også er veldig viktig. På spørsmål om tidsbruk inne på biblioteket fordelte dette seg slik:

Figur 2

Respondentene som svarer at de bruker biblioteket fikk også mulighet til å uttrykke fritt hva de setter pris på ved dagens bibliotek. De ansattes service, kompetanse og hjelpsomhet er den mest tydelige tilbakemeldingen. Inkludert i dette er også at det er «hyggelige folk» som jobber der. Hele 36 av 85 kommentarer handlet om dette. Ellers fordelte de mest brukte kommentarene seg slik:

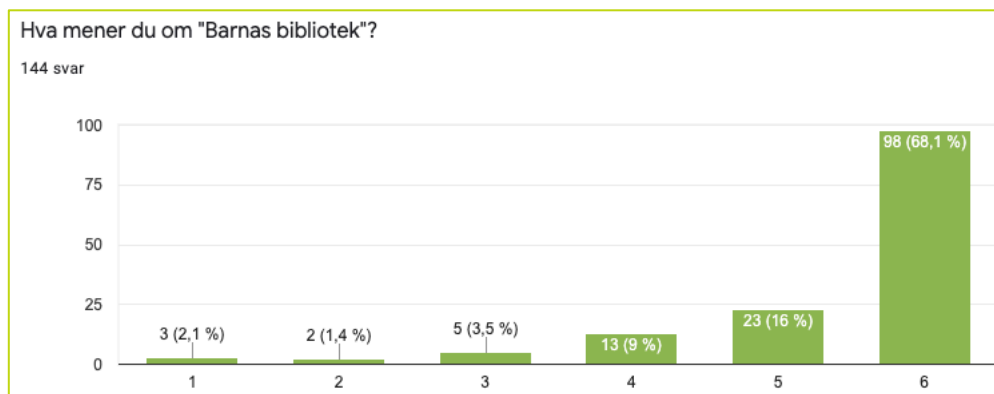
- Godt utvalg av bøker: 12
- Arrangementene: 8
- Meråpent: 8
- Nærhet, sentral beliggenhet: 7
- Tilbud til barn: 6

Blant respondentene som oppgir at de ikke bruker biblioteket, er lokalisering en årsak som trekkes fram. Dette var de viktigste årsakene:

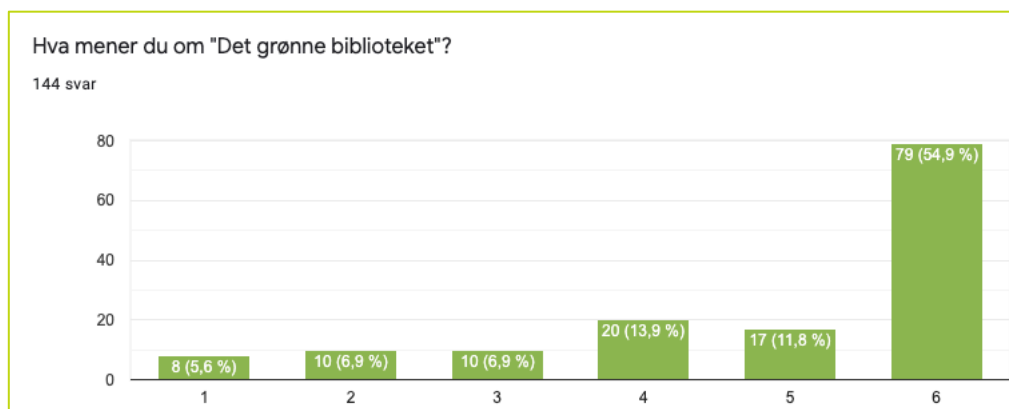
- Lokalisering, lite synlig: 6
- Bruker Drammen eller Asker i stedet: 6

Denne gruppen respondenter ble også utfordret til å si hva som skal til for at de skal begynne å bruke biblioteket i Lierbyen, og ikke overraskende var det lokalisering, og lokalenes attraktivitet som ble trukket fram (6 av 20). Fasiliteter for å jobbe, studere eller ha møter ble også nevnt av flere, sammen med møteplass-funksjoner og arrangement.

Alle respondentene ble presentert for 5 forskjellige retninger/konsepter/temaer. A) Biblioteket som møteplass, B) Rom for studier, hjemmekontor og møter, C) Det grønne biblioteket, D) Språk og litteratur og E) Barnas bibliotek. Temaene ble kort presentert. Se kapittelet om konsepter for mer informasjon om disse. Respondentene svarte på en skala fra 1-6, hvor 1 representerte «liker ikke» og 6 representerte «liker». I det store og det hele falt alle konseptene i smak, alle fikk flest klikk på høyeste vurdering (6). Forskjellene er relativt små, og det er tydeligvis ønskelig med en bredde i tilbudet også framover. Likevel er det noen av konseptene som utpeker seg. E) Barnas bibliotek fikk 68,1% vurdering 6, og C) Det grønne biblioteket fikk 54,9% vurdering 6.

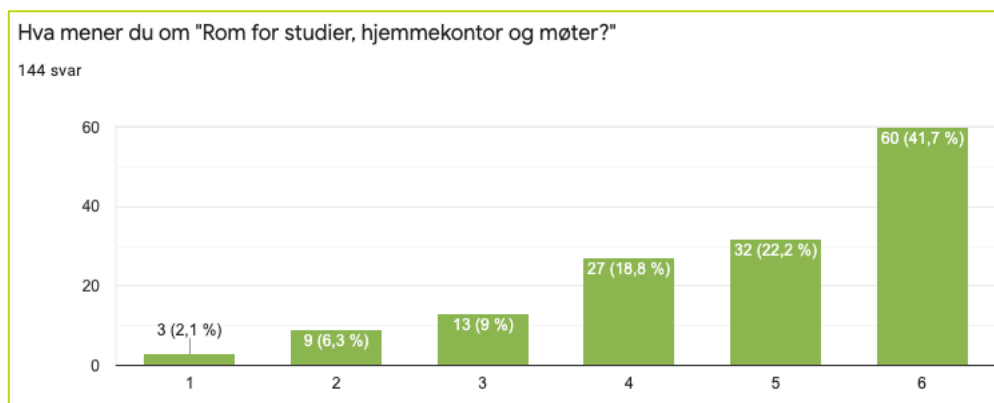

Figur 3

Figur 4

Det «minst populære» konseptet var B) Rom for studier, hjemmekontor og møter med 41,7% vurdering 6, men også dette konseptet er altså svært godt likt blant respondentene, 82,7 ga dette konseptet positiv vurdering (4, 5 eller 6).

Figur 5

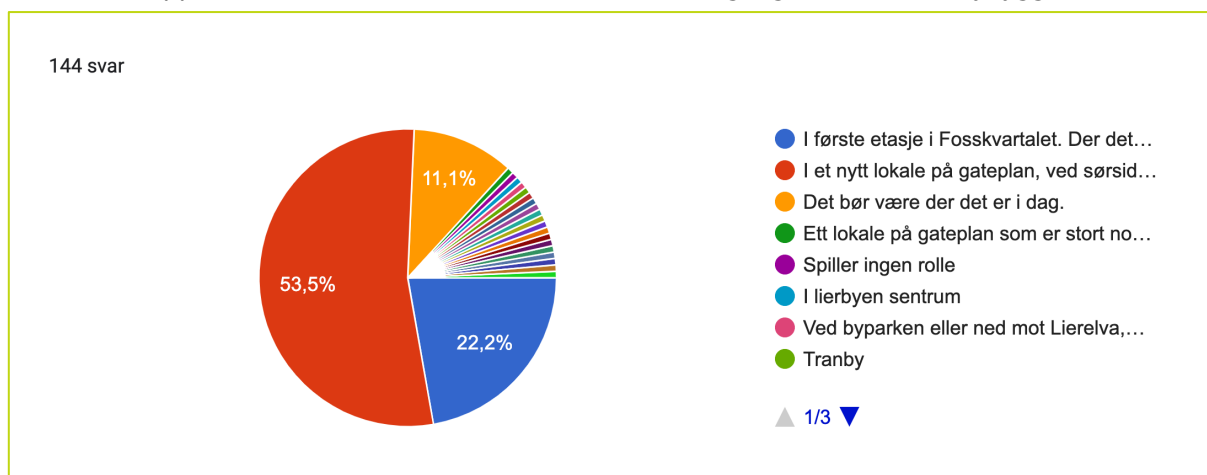
Respondentene ble også spurt om beliggenhet. Dette var teksten i spørsmålet: «Biblioteket skal kanskje flytte litt på seg. Men hvor bør det i så fall være?» Her ble det presentert 3 alternativer, på bakgrunn av forslag kommet fram blant annet i parallellkonkurransen for Lierbyen.

- I første etasje i Foskvartalet. Der det er Rema 1000 i dag
- I et nytt lokale på gateplan, ved sørsiden av rådhuset

Det bør være der det er i dag

- Annet

Respondentene var mer tydelige i sine svar på dette spørsmålet. Av dette kan vi tolke at også brukerne er opptatt av at biblioteket skal ha bedre lokalisering, og aller helst i et nybygg.

Figur 6

Dagens situasjon

For å vurdere retning og konsepter er det viktig å se på dagens situasjon. Hva er man fornøyd med, hva kan bli bedre. Hva satses det på i dag og hva ønsker man å satse på. Det er også hensiktsmessig å gå inn i noen sentrale tall.

Et generelt tilbud

Lier bibliotek tilbyr i dag et stort spekter av tjenester og tilbud. Det er et bredt allment bibliotek og ifølge de ansatte og brukerne i innbyggerundersøkelsen er det en hyggelig og folkelig tone hvor de ansatte i stor grad kjenner brukerne og har tid til å slå av en prat. I tillegg til utlån av bøker og andre medier tilbyr biblioteket kontorfasiliteter som utskrift, skanning, kopiering og lån av møterom, pluss to studieceller for studenter og andre med behov for et sted det er lett å konsentrere seg. Det er anledning til å lese aviser og tidsskrifter og biblioteket har en barneavdeling. Det er en satsing på arrangementer som har blitt utvidet de siste årene. Blant annet med en egen arrangementsansvarlig. Arrangementene er et tilbud som ofte tiltrekker seg andre brukere enn «de vanlige». Tilbudet er hva de ansatte selv omtaler som «allround». De hyppigste brukerne er kvinne 40+, småbarnsforeldre, barn og ungdom. Den vanligste ikke-brukeren er mann 40+.

Statistikk

Kvantitativt. Tall sier noe om vektlegging og satsing, hvordan et tilbud fungerer og hva som prioriteres. Tallene sier lite om hvorvidt brukerne er fornøyd med tilbudet, og om de trives på biblioteket. Likevel gir tallene interessant informasjon om nåsituasjonen, sammenlignet med noen andre nærliggende bibliotek og relevante snitt.

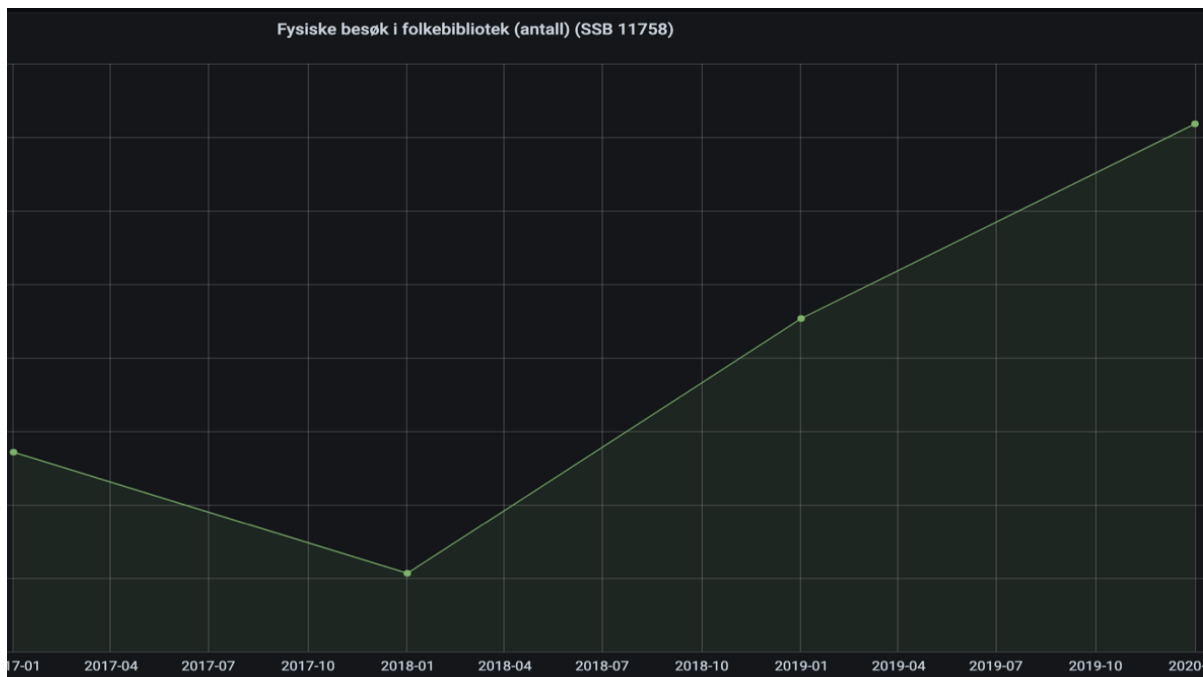
I tabellen under er det tatt ut enkelte relevante nøkkeltall fra norsk bibliotekstatistikk.

Landsgjennomsnittet, snittet for Buskerud, og en sammenligning med Drammen er valgt ut. Tallene er hentet fra 2017-statistikken, den ferskeste tilgjengelige som viser nøkkeltall oppsummert. Vi tar høyde for at dette kan ha endret seg de siste to årene.

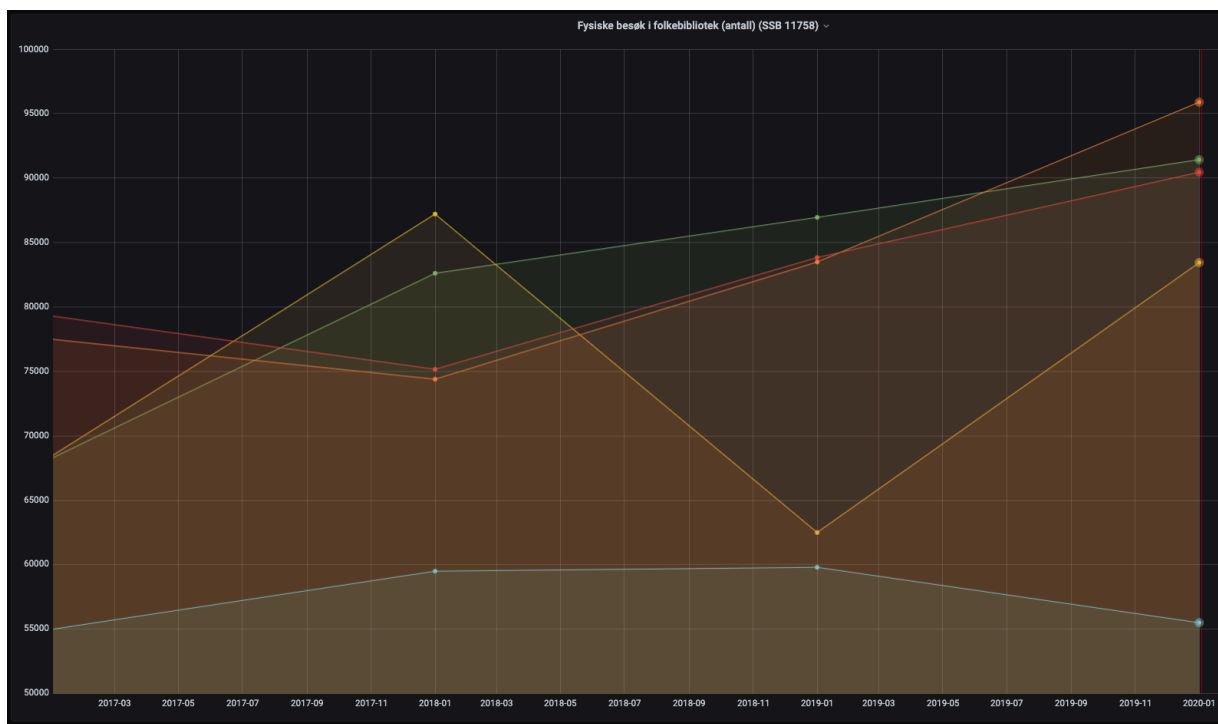
	Norge	Buskerud	Drammen	Nedre Eiker	Lier
Årsverk per 1000 innbygger	0,35	0,43	0,75	0,23	0,25
Antall utlån per innbygger per år	4,07	3,53	2,96	3,04	2,49
Antall besøk per innbygger per år	4,7	4,4	6,45	3,5	2,90
Totalt antall arrangement	117 (snitt)	135 (snitt)	266	239	82

Figur 7: Nøkkeltall fra et utvalg bibliotek og områder

Sammenlignet med gjennomsnittet i Norge og Buskerud viser figur 7 uansett at det er rom for en mer offensiv satsing på flere områder.

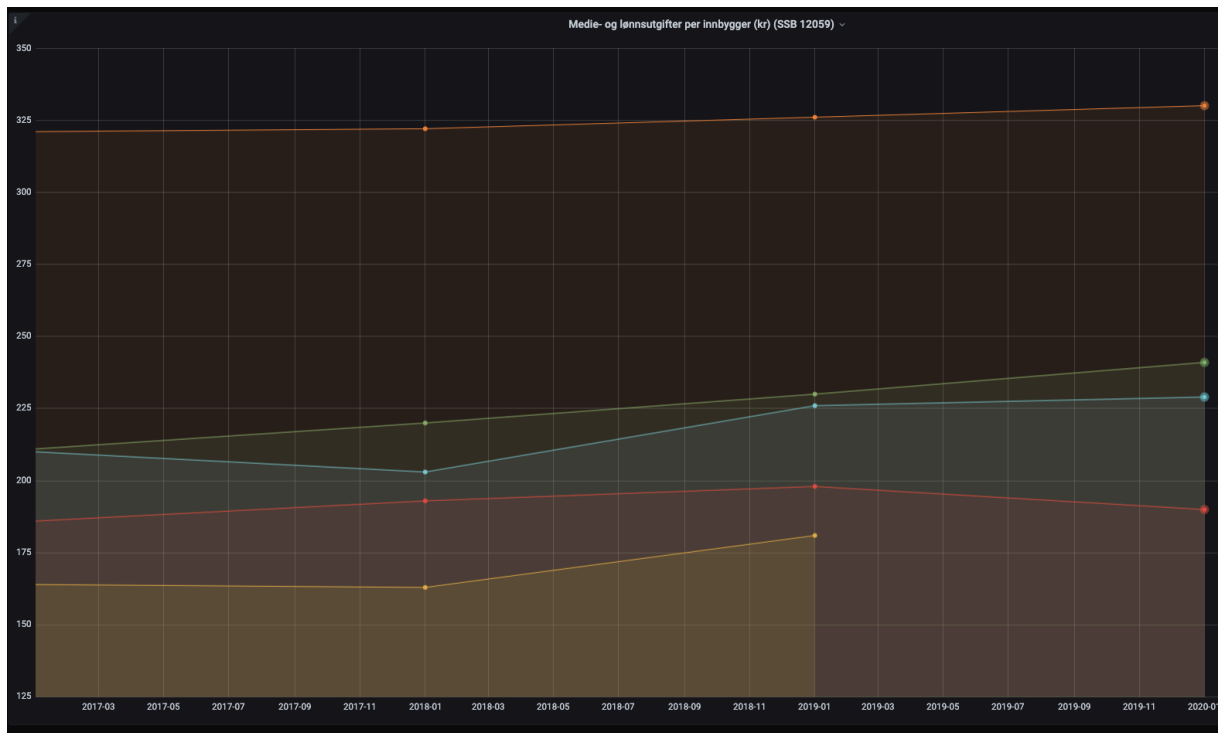

Figur 8: Utvikling i besøkstall for Lier bibliotek i perioden 2016-2019. De fire grønne punktene indikerer besøkstallet fra 2016 lengst til venstre (79287) til 2019 lengst til høyre (90449). Kilde: SSB/Viken fylkesbibliotek.

Figur 9: Utvikling i besøkstall for bibliotekene i Lier (rød), Ringerike (grønn), Nedre Eiker (gul), Røyken (blå) og Øvre Eiker (oransje) 2016-2019. Kilde: SSB/Viken fylkesbibliotek

Figur 8 og 9 viser en positiv utvikling i besøkstall de siste årene, også sammenlignet med jevnstore og sammenlignbare kommuner i nærområdet. Det er også interessant å se dette i sammenheng med nivå og utvikling i medie- og lønnsutgifter per innbygger:

Figur 10: Medie- og lønnsutgifter per innbygger for bibliotekene i Lier (rød), Ringerike (grønn), Nedre Eiker (gul), Røyken (blå) og Øvre Eiker (oransje) 2016-2019. (Medieutgifter=bøker, tidsskrifter, digitale medier o.l.) Kilde: SSB/Viken fylkesbibliotek

Oppsummert vil det være riktig å si at Lier bibliotek får mye ut av moderate budsjetter, men at det er rom for å heve ambisjonsnivået på budsjetter, bemanning og investeringer i lokaliteter.

Utviklingstrekk og føringer

Nasjonale føringer

Etter revidering av Lov om folkebibliotek (2014) har folkebibliotekene i Norge utviklet seg til å bli arrangører og møteplasser. Nasjonalbiblioteket har i denne perioden laget strategier og bidratt med prosjektmidler for at bibliotekene skal utvikles i takt med loven. I første strategiperiode, 2015-2018, handlet det om å tilpasse bibliotekenes fysiske rom og tekniske utstyr for arrangementer. I nåværende strategiperiode, 2020-2023, er det en orientering mot kunnskap, demokrati og dannelse. Det heter blant annet at bibliotekene skal fremme dannelse og kritisk refleksjon, tilby møteplasser og bygge fellesskap, satse på fornyelse og vise evne til omstilling.

Det er opp til folkebiblioteket lokalt å finne løsninger som ivaretar de nasjonale føringene. Biblioteket må ta stilling til om oppdraget skal løses ved å forbedre og modernisere nåværende tjenester og tilbud, eller ved å utvikle nye konsepter for reelle forandringer og innovasjon.

Informasjon og kunnskap

Tradisjonelt har bibliotekene jobbet med å gjøre informasjon tilgjengelig ved å stille samlinger av medier til disposisjon. Revideringen av loven i 2014 satte et krav om aktiv formidling av samlingene. Det innebærer mer kreative løsninger for veiledning, utstillinger og arrangementer. Arbeidet i bibliotek har tradisjonelt bestått av utvelgelse og innkjøp av media, katalogisering for gjenfinning, og til slutt plassering på hylle klargjort for utlån. Dette er en passiv prosess som legger til rette for deling av informasjon, men som ikke nødvendigvis bidrar til kunnskap og innsikt. Lankes (2016) foreslår at bibliotekenes hovedmål bør være å fasilitere for «knowledge creation», og beskriver en endring fra passiv informasjonstilgang til aktiv læring:

Put simply, if you see knowledge as contained in books (and databases, and articles), then you facilitate the creation of new knowledge by collecting books and making them easy to get to. However, if you see knowledge as something more dynamic, and ultimately constructed by the individual and community, you need to radically change what a library does—you need to see the library as an active learning space.

I fortsettelsen av dette er det også en utvikling at publikum i større grad enn før bidrar aktivt i innholdsproduksjon i biblioteket. Biblioteket blir en arena for å dele kunnskap mellom innbyggere, eksempler på dette er oppblomstring av såkalte «makerspace» i bibliotekene. Dette er en type verksted, hvor man med enten manuelle eller digitale verktøy kan skape eller reparere. En slags utvidet gjør-det-selv tankegang, hvor sammensetning av forskjellige mennesker med forskjellige ideer og verktøy skaper ting i fellesskap. Dette kan foregå på forskjellige arenaer, og biblioteket er en av disse. Nye Deichman og Drammen kaller dette tilbudet «Folkeverkstedet». Horten, Stavanger og Bergen er også eksempler på bibliotek som tilbyr dette.

Møteplass – Det tredje sted

Biblioteket gir tilgang til informasjon, utlån og innlevering av bøker. Utover det er biblioteket en møteplass for fellesskap og relasjoner. Sosiologen Oldenburg (1999) beskriver samfunnet som inndelt i tre soner: hjemmet, jobben og lokalsamfunnet. Begrepet «det tredje stedet» brukes om steder som

legger til rette for at mennesker kan trives og utvikle seg i lokalsamfunnet. Oldenburg beskriver «det tredje stedet» som en åpen møteplass der forskjellige meninger og interesser eksponeres og brytes mot hverandre. Slike steder bidrar til å dekke menneskelige behov for kontakt og tilhørighet. I det offentlige rom er det begrenset med slike uformelle møteplasser hvor det ikke stilles spesielle krav til deltakelse eller betaling.

Møteplassen kan videre bidra med være en kunnskapsarena som ikke bare tilbyr tilgang til informasjon, men også hjelper brukerne med å forstå og fortolke informasjon for å skape kunnskap og ny forståelse. Bruijnzeels (The Ministry of Imagination) beskriver det slik “the exchange of thoughts and ideas is a fundamental part of the process of developing new knowledge and insights”. I denne tankegangen blir det bibliotekets rolle å utvikle rommet til å bli en møteplass, men også å inspirere lokalsamfunnet til å dele kunnskapen sin med andre.

Figur 11: Dagens situasjon i Foskvartalet

Konsepter

Muligheter og forventninger

Bibliotekets rolle i et samfunn har gjennom tidene vært viktig. For å fortsette å beholde denne rollen er biblioteket nødt til å se nye behov, fornye seg og tilpasse seg endringene. Biblioteksektoren i Norge har vært opptatt av dette lenge, og det har gitt mange bra utslag i form av stadig nye tilbud, formater og konsepter. Biblioteket i dag er noe langt mer enn en boksamling. Det er en dynamisk sektor som endrer seg i takt med samfunnet. Norsk og skandinavisk biblioteksektor har lenge ligget langt framme innen bibliotekutvikling. Et resultat av dette er også at det finnes store forventninger til hva et moderne bibliotek skal være, og det finnes mange nokså tydelige retninger, satsingsområder og konsepter. Vi har i dette arbeidet kalt de forskjellige retningene for konsepter. Konsepter for bibliotek er i endring, og vil fortsette å være det. Derfor må biblioteket organiseres og tilrettelegges slik at endring blir mulig.

I et større perspektiv handler dette om å gjøre seg selv aktuelle og vesentlige i dagens samfunn. Behovene i samfunnet utvikler seg og endres over tid i forskjellig hastighet. Biblioteket må til enhver tid ta pulsen på dette, og tilpasse seg ved å ha tilbud, tjenester og innhold. Biblioteket må være relevant. På den måten beholder, forsterker og utvikler biblioteket sin viktige rolle.

Utvalg og metode

Konseptene som har blitt vurdert tar alle utgangspunkt i følgende:

- Bibliotekets egne innspill
- Innspill fra andre representanter fra kommunen
- Innspill fra brukerne av biblioteket/innbyggere i Lier
- Trender i biblioteksektoren og beslektede områder
- Behov i Lier-samfunnet og Lierbyen

Konseptene som presenteres her er ikke tenkt å rendyrkes for å bli smale nisje-satsinger, men brukes heller for å identifisere retninger. Det mest aktuelle er trolig å plukke noe fra forskjellige konsepter, for å sette sammen et tilbud som er best mulig tilpasset lokale behov.

Lier kommune har i Lierbyen etablert flere satsinger som i teorien *kunne* vært lagt til biblioteket, eller i tilknytning til biblioteket, men som relativt nylig er lagt andre steder. Innholdet i disse satsingene er derfor ikke aktuelt å legge inn i et nytt konsept for Lierbyen bibliotek. Dette gjelder:

- **Lier kulturscene**, etablert i 2015 på nye Hegg skole, driftes av virksomhet kultur og fritid. Salen rommer 250 personer sittende og opp til 400 stående og har blitt kommunens førstevalg for større kulturarrangementer. Kulturscenen har konserter med nasjonale og lokale navn på plakaten.

- **BUA**, utlåns- og delingssentral. Lokalisert ved gamle Hegg skole og på Tranby. Låner ut sports- og friluftsutstyr til innbyggere i Lier kommune. Ski, sykler, akebrett, telt, kano og tre-telt er eksemplet på utstyr BUA låner ut. BUA arrangerer også aktiviteter for små og store i samarbeid med idrettslag og foreninger.
- **Ungdomshuset V2**, er en møteplass for ungdom, lokalisert på Hegg skole. Dette er et sted som både rommer aktiviteter og arrangement, kursing/veiledning og utlån av utstyr. Mye av dette er kultur- og kunstbasert. Det er også et sted man bare kan være sosial sammen med andre ungdommer. De har en egen café med billig mat. Ungdom kan også selv ta arrangør-rollen på V2. Tilbudet er basert på medlemskap, og koster 1800,- per år.
- **Lierlaben** er et lokale i Lierbyen som tilbyr kontorplasser og møterom, spesielt rettet mot gründere. Lierlaben åpnet i 2018 og er et samarbeid mellom Lier Næringsråd, POB (entreprenør) og Lier kommune. Det er gratis for brukerne, og de må selv sørge for aktiviteter og eventuelle arrangement. Satsingen har en viss overlapp med konseptet «Rom for studier, hjemmekontor og møter», men er mer tydelig rettet mot gründere og etablerere.

Siden Lier kommune har etablert disse satsingene vil det ikke legges stor vekt på denne typen innholdselementer i konseptene som har blitt vurdert i dette arbeidet. Elementer av det samme kan være aktuelt, men ikke større satsinger som konkurrerer med de fire ovennevnte.

Konsepter som har vært vurdert

Biblioteket som møteplass

Slik ble konseptet beskrevet i spørreundersøkelsen: «Her opplever du arrangementer hvor du får informasjon, blir underholdt og kan diskutere aktuelle saker. Her ønsker biblioteket å skape engasjement, interesse og deltagelse. Du kan selv være med på å påvirke innholdet i biblioteket.»

Dette konseptet handler altså om å lage en arena for opplysning, demokratiutvikling, for å komme og lære noe nytt. Dette kan både handle om at brukeren er tilskuer til et foredrag, eller at man er en aktiv deltager i en debatt eller et dialogmøte. Temaene kan dreie seg om politikk og samfunn eller om mer fritids- og hobbybaserte emner. Det vil også være muligheter til å utvide møteplass-begrepet til å være mer interaktivt. Dette kan være i form av et samspill mellom brukere/deltakere på biblioteket, eller at deltagerne blir med og former arenaen, blir arrangører selv. Eksempler:

- Debatter i forkant av valg
- Debatt eller dialog om aktuelle politiske saker i lokalsamfunnet
- Innspills- og medvirkning i kommunale planprosesser
- Samtalegrupper mellom innbyggere med forskjellig etnisk bakgrunn
- Foredrag om sykkelferie på langs av det afrikanske kontinentet

Rom for studier, hjemmekontor og møter

Denne teksten ble benyttet i spørreundersøkelsen: «Her kan du finne roen til å jobbe med oppgaver som krever konsentrasjon. Det vil være møterom og arbeidsrom hvor flere kan jobbe sammen. Biblioteket gir deg tilgang til aviser, tidsskrifter og digitale kunnskaps-baser.»

Et slikt bibliotek legger spesielt til rette for både studier og arbeid. For skoleelever, studenter, folk som har hjemmekontor, foreninger og lag eller lignende. Det vil tilrettelegges med arbeids-stasjoner, små og store møterom, og teknisk utstyr som trådløst nett, printer/kopimaskin, store skjermer, skanner og lignende. Til et slikt konsept trengs det arealer som kan lukkes/er stille, og møte-/grupperom som kan reserveres. Dette kan være kombinasjonslokaler som utformes fleksibelt for raskt å kunne endres til andre formål, for eksempel arrangement/scene.

Det grønne biblioteket

Kort beskrivelse av konseptet, hentet fra spørreundersøkelsen: «Dette biblioteket vil ha et uteområde for rekreasjon. Det kan også være en takhage med parseller for dyrking. Vi vil samarbeide med hage- og landbruksmiljøet i Lier. Du kan lære om dyrking og om sunn og bærekraftig mat. Vi tenker oss å ha en frøbank, og at vi kan ha en kafé med lokalt produsert mat.»

Biblioteket er grønt fra kjernen og ut i alle forgreninger, og holder derfor hus i et karbonnøytralt bygg som er bygget av resirkulerte og ellers kortreiste, klimavennlige materialer. Biblioteket skal være karbonpositivt hvor energi, mat og vann blir del av et lokalt kretsløp. Det kan dyrkes planter etter økologiske og regenerative prinsipper innendørs, i vinduer og egnede vekstom, og utendørs både på taket og på bakkeplan i bed og parseller. Det vil være bikuber på taket, og rundt i hagen vokser det bieblomster. Biblioteket kan ta rollen som foregangsaktør på dette området, og samarbeide med innbyggerne og lokale produsenter om å finne gode løsninger.

For å ivareta og kultivere et mangfold av vekster, kan det opprettes det frøbibliotek, stauderbibliotek og avleggerbibliotek. Dette gjør at biblioteket både innendørs og utendørs byr på et mangfold av frø, spiselige vekster, andre nyttevekster og pryddplanter som inspirerer til undring over, læring om, og glede over planter og natur. I allianse med lokale aktører i landbruket, gartnermæringen og natur- og miljøengasjerte kan dette mangfoldet dyrkes og skjøttes til glede og nytte for nåværende og framtidige generasjoner.

Språk og litteratur

I spørreundersøkelsen het det: «Her kan du delta i aktiviteter som fremmer leseglede. Det kan være lesesirkler, boktips og møte med forfattere. Møter mellom kulturer vil være sentralt, for eksempel språkkafé og frokostklubb for avislesere.»

Dette er et konsept som dyrker litteraturformidling og språk. I utgangspunktet en kjerneoppgave for biblioteket, men i dette konseptet tas i bruk en mengde forskjellige metoder og virkemidler. Litteraturformidling fra scene, skrivekurs, dialog mellom leser og forfatter, dialog mellom lesere eller mellom forfattere er eksempler. Innenfor temaet språk kan det handle om språkhistorie, språkutvikling, dialektbruk, fremmedspråk og forskjellige aktiviteter som bidrar til språklig forståelse mellom grupper med ulik kulturell bakgrunn.

Barnas bibliotek

På denne måten ble konseptet beskrevet i spørreundersøkelsen: «Biblioteket skaper gode opplevelser, læring og leseglede for barn. Det har en stor barneavdeling hvor det er lov å leke, samtidig som det har stille områder med "huler" til å lese eller bli lest for. Mange arrangementer for barn med høytlesning, møter med forfattere, barneteater og kokkekurs.»

En satsing på barn vil innebære både fysiske grep og innholdsmessige endringer i biblioteket. Det vil være tilpassede lokaler for ulike aldersgrupper hvor det både er rom for aktiviteter som lager en del lyd, og andre rom som er egnet for konsentrasjon. Det er også vesentlig å ha fysiske skiller mot arealer for andre brukere av biblioteket som ønsker mer ro. I en moderne barneavdeling er det også sørget for at foreldre finner seg til rette, med egne tilbud, både innholdsmessig og fysisk for denne gruppa. Arrangementene vil sikte tydelig mot barn og deres foreldre. Leselyst og læring på barnas premisser er nøkkelord for denne retningen.

Lokalisering

Biblioteket i stedsutviklingen

Lierbyen trenger en motor. Et hus som er åpent for alle, uavhengig av alder, sivil status, økonomisk situasjon, utdannelsesnivå, legning, eller etnisk bakgrunn. Biblioteket skal ha en lav dørterskel, vid døråpning og en åpen fasade. Et bibliotek kan signalisere at kommunen satser på kunnskap, deltagelse og dannelse for sine innbyggere. Spesielt hvis også den fysiske bygningen signaliserer at her finnes det et bredt tilbud av innhold og opplevelser, et sted som på forskjellig vis bidrar til utviklingen av det levende, kreative og innovative stedet – og kommunen. Biblioteket kan bli Lierbyens samlingssted for alle.

Noen av biblioteksektorens fremste fagfolk har pekt på sammenhengen mellom et godt sted og et godt bibliotek. Kan biblioteket være med å bygge stedets identitet og betydning? Hvenegaard Rasmussen m.fl. sier mye om dette i Biblioteket i byutviklingen (2011):

Kan de nye biblioteksbyggerier bidrage til at brande byerne i den konkurrence om at tiltrække virksomheder, turister og skatteydere, der er fulgt med de seneste årtiers globalisering og afindustrialisering? Og kan de samtidig bidrage til sammenhængskraften og den lokale identitet i den enkelte by?

Mange steder brukes nå biblioteket som det sentrale elementet i utviklingen av en ny bydel, transformasjon av et område eller på et sted som har behov for et løft. Eksempler på dette er Drammen (Papirbredden/Grønland), Århus (Havneområdet) og Nord-Odal («Samling»). Sistnevnte er et kombinasjonsbygg med bibliotek, bank, møterom og leiligheter. Biblioteket i Nord-Odal sentrum (Sand) brukes aktivt for å løfte stedet, og selve bygningen er et tydelig symbol på en kulturell, sosial og økonomisk revitalisering av Sand. Vennesla bibliotek er et annet eksempel, som har gitt bygda internasjonal oppmerksomhet, og et samlingssted uten like for Vendølene.

Hvenegaard Rasmussen m. fl. peker videre på at det er stadig tettere forbindelse mellom bibliotekene og de byene bibliotekene er en del av. De seneste årene har en rekke byer både i Norge og utenfor Norges grenser bygget nye bibliotek.

We are not building a library for the city. We are building the city.

Brian Gambles, øverste ansvarlige for byggingen av det nye hovedbiblioteket i Birmingham.

Mange byer har de senere årene bygget nye, ofte banebrytende og spektakulære bibliotek. Deichmanske bibliotek i Oslo og hovedbiblioteket i Birmingham setter helt nye standarder for hvordan et folkebibliotek skal se ut, hva det skal inneholde, og hvilken rolle det skal spille i byen. Hvilken betydning etableringen av nye bibliotek kan få for byen, innbyggerne og brukerne har fått helt ny oppmerksomhet. De nye bibliotekene er attraksjoner og arenaer i byrommet som tiltrekker bedrifter, turister og nye innbyggere. De bidrar til kulturell byutvikling, hvor kultur og kreativitet blir revitalisert og underbygger møter og relasjoner på tvers.

Figur 11: Samling, Sand, Nord-Odal. Foto: Helen & Hard

Egenskaper ved plassering og bygning

Denne utredningen skal ikke peke ut en eksakt plassering for nytt bibliotek i Lierbyen. Det er uansett relevant å si noe mer generelt om fysisk plassering og utforming. Konseptet som velges må gjenspeiles både i lokalisering og i selve bygningen. Det må være lett tilgjengelig for alle. Det vil si at det må ligge svært sentralt, og det må ligge på bakkeplan. Biblioteket må ha innbydende, menneskevennlige uteområder i direkte tilknytning til bygningens hovedinngang. Det vil si at det må være bilfritt og grønt, og gjerne at skillet mellom ute og inne hvikes noe ut ved at biblioteket også har utearealer, sitteplasser og lignende.

Anbefaling

Visjonen «Grønne Lier – for alle innbyggere» representerer mangfold, inkludering og tilrettelegging for bredden av befolkningen. Visjonen er også tydelig på at Lier er en kommune med tydelige grønne kvaliteter. Dette er jordbruk, matproduksjon og dyrking, men også naturresurser i form av marka, elva og en god tilgang til både Drammensfjorden og Tyrifjorden. Visjonen er også et godt utgangspunkt for å finne riktig retning for biblioteket i Lierbyen.

Lier kommune har også definert mål for Lierbyen i Strategi 2030. Her heter det blant annet at Lierbyen skal være et levende og inkluderende kommunesenter. Delmålene dreier seg rundt tilhørighet, tilgjengelighet, at det skal være et sted mange bor, handler og jobber, og at det skal være et senter for opplevelser og aktivitet. I denne sammenhengen er en tydelig og prioritert satsing på biblioteket naturlig. Biblioteket er for alle, og hvis det innrettes på rett måte bidrar det til å skape liv og grunnlag for gode bomiljøer og kommersiell virksomhet. En solid satsing på biblioteket gir noe som liungene kan være stolte av i Lierbyen, og det bidrar til å etablere sosiale relasjoner, engasjerte og kompetente innbyggere.

Lierbyen er et sted som konkurrerer med Drammen, Asker, Liertoppen og i fremtiden også Fjordbyen. Disse stedene tilbyr et større utvalg av butikker og attraksjoner enn hva som er realistisk for Lierbyen. Det er derfor klokt å spille på andre egenskaper enn hva konkurrentene gjør. Lierbyen kan heller være det lille, intime og grønne stedet, som gjenspeiler kommunens særpreg og forskjellige kvaliteter. Et nytt bibliotek i Lierbyen kan i denne sammenhengen spille en vesentlig rolle ved å ha et innhold og et uttrykk som fremmer Liers kvaliteter og bidrar til å nå ambisjonene som ligger i kommunens visjon.

Det grønne biblioteket - for barn og alle andre

Biblioteket har i dag en stor bredde i sitt tilbud og når mange. Det har også ansatte som er godt likt blant brukerne. De ansatte kjenner brukerne, yter god service og de er opptatt av å videreutvikle tilbudet. Dette gir et godt grunnlag for en satsing som er både mer ambisiøs og som kan komme enda flere til nytte og glede. Sammenlignbare kommuner bruker mer ressurser på biblioteket enn Lier, men tilbudet oppnår likevel gode resultater. Det legges nå opp til en større satsing på stedsutvikling i Lierbyen, og dermed åpner det seg en del muligheter også for biblioteket. Lier bibliotek kan bli en motor i stedsutviklingen i Lierbyen, ved å bli en attraksjon i seg selv, et godt sted å være og et sted hvor alle i Lier føler seg hjemme. Samtidig kan biblioteket bli en formidler av og et utstillingsvindu for Liers grønne kvaliteter. Et sted hvor kunnskap og kompetanse om matproduksjon og dyrking deles mellom produsenter, innbyggere, interessenter og konsumenter. Et sted hvor du kan lære om, smake, spise og dyrke lokal mat. Bibliotekets grønne satsing bør sikte mot økologiske og kretsløpsprinsipper.

Det anbefales at hovedretningen for konsept for nytt bibliotek i Lierbyen blir «Det grønne biblioteket».

Det grønne biblioteket kan holde hus i et karbonnøytralt bygg. Energi, mat og vann blir del av et lokalt kretsløp, og det dyrkes etter økologiske og regenerative prinsipper både innendørs og utendørs. Det

kan være bikuber på taket, og dyrkes mangfoldige bieblomster som også tiltrekker seg andre pollinerende insekter. Det kan opprettes frøbibliotek, stauderbibliotek og avleggerbibliotek. I allianse med aktører i landbruket, gartner næringen, hagelag og andre natur- og miljøengasjerte kan dette mangfoldet dyrkes og skjøttes til glede og nytte for nåværende og fremtidige generasjoner.

Barnehager og skoleklasser kan ta del i dyrkingen og få ansvar for sine egne parseller. Bibliotekets grønne rom blir arena for språk- og kulturutveksling, arbeidstrening og grønn omsorg. Maten som dyrkes fram vil være trygg, sunn og næringsrik, og tilberedes av genuint interesserte kokker i bibliotekets bærekraftige kafé. Kafeen kan ligge på bakkeplan ut mot hagen, og sammen utgjør de et naturlig rom for sosiale møter på tvers av kulturer og generasjoner. Det kan arrangeres dyrkekurs, matlagingskurs, og foredrag om mat, landbruk, miljø og bærekraft. Slik kan det grønne biblioteket bli et utstillingsvindu for lokalprodusert mat og næring, og en arena for formidling og utveksling av nye og gamle mattradisjoner, fra inn- og utland. Dette kan uformes i samspill mellom et mangfold av Liers innbyggere. Det kan etableres røktergruppe og dyrke-gruppe med frivillige, som ledes av ansatte i biblioteket eller andre ressurspersoner. Det kan dyrkes fram en sansehage som aktivt tas i bruk av helse- og omsorgssektoren, for eksempel i arbeidet med demente.

Til sammen gir den grønne satsingen på biblioteket et godt fundament for en bærekraftig utvikling i Lier, som legger til rette for grønn verdiskaping og en vekst som ikke er skadelig for miljøet.

En stor og god barneavdeling

Liers framtid er dagens barn. Gode lesekunnskaper er et godt fundament for læring – i alle fag. Dette er en viktig bruk av biblioteket i dag, men mange uttrykker et behov for en større satsing og et bedre tilbud. Barna i Lier fortjener en ny, stor og god barneavdeling. Disse barna er framtidens lesere og de er framtidens bibliotekbrukere. De representerer også framtidens innbyggere som skal bruke og trives i Lierbyen. På biblioteket har barna like muligheter, uavhengig av bakgrunn og tilhørighet. Dette gjør at biblioteket er avgjørende for å utjevne sosiale forskjeller, noe som også er positivt for steds- og samfunnsutviklingen, og på lang sikt livskvalitet, tilhørighet og deltagelse i Lier-samfunnet.

Barneavdelingen bør være betydelig større enn i dag. Det bør legges til rette for arrangement, lesestunder, og rolige lesestoler, men også arealer hvor det er lov å leke. Arealene for barn bør utformes slik at de andre tilbudene, som skal ha rom for konsentrasjon og ro, skjermes. I en god barneavdeling er det også lagt til rette for at foreldre trives og har et tilbud. Koblingen mellom det grønne biblioteket og satsingen på barn kan rendyrkes i arrangement og tilbud rettet mot barn og dyrking, barn og matkultur, matsvinn, matproduksjon og de grønne kvalitetene i Lier forøvrig. Barnehager og skoleklasser kan ta del i dyrkingen, og får ansvar for sine egne parseller.

Det anbefales å satse på en ny og stor barneavdeling i det nye konseptet for biblioteket i Lierbyen, i kombinasjon med «Det grønne biblioteket».

Fremdeles viktig med bredde

En av styrkene til dagens bibliotek er det brede tilbudet, og det er viktig å fortsette å levere gode basistjenester også i det nye konseptet. Mange av brukerne er godt fornøyd med tilbudet, og trives med dagens profil, dagens virksomhet og servicen som de ansatte leverer. Det er derfor svært viktig

å fremdeles være gode på basistilbudet, utlån av bøker, formidling av litteratur og tilgang til et bredt utvalg av forskjellige medier. Arena for arrangement, dialog og debatt bør bestå og kan videreutvikles, spesielt for å nå dagens ikke-brukere. Spørreundersøkelsen og samtalene med de forskjellige gruppene viser at det er ønskelig med en bredde, og alle konseptene som presenteres er populære. For å sikre bredden vil det være nødvendig å kunne gjøre raske endringer og ha en fleksibilitet i både tilbud og bygning, slik at ressurser og lokaler kan benyttes til flere forskjellige formål til ulike tider. For eksempel kan kafé-arealer også benyttes til arrangement, debatt og dialog, rom for kurs i dyrking, og til samlinger rundt andre aktuelle tema.

Start nå

Utprøving og placemaking

Midlertidighet er et virkemiddel i stedsutvikling som gir en pekepinn om noe som kommer. Det kan bidra til engasjement, og være et godt utgangspunkt for samskaping gjennom å involvere innbyggere i å finne morgendagens løsninger. En utprøving av elementer fra det nye konseptet kan settes i gang på kort sikt. Det kan bidra til å finne ut mer om hva publikum ønsker seg, hva interessegrupper og næring i Lier ser for seg, og vil gi erfaringer som gjør satsingen på nytt konsept mer treffsikker.

Begrepet «placemaking» handler om å involvere, skape en identitet og et innhold sammen, og brukes stadig mer som metode når nye etableringer, steder eller områder skal endres. I Lierbyen kan en placemaking-prosess med biblioteket i førersetet bidra til at stedsutviklingen finner et tydelig og godt spor. Det anbefales å sette i gang aktiviteter og tilbud som er innenfor konseptet «Det grønne biblioteket - for barn og alle andre» allerede i 2020, og videre at biblioteket blir en arena hvor placemaking blir en tydelig del av stedsutviklingen med deltagende og engasjerte innbyggere.

Helt konkret kan biblioteket benyttes som arena for å presentere og diskutere arkitekt-teamenes forslag, etter at disse er ferdige i august 2020. Arkitektene selv kan presentere bakgrunnen og tankegangen bak sine forslag, og de kan bli utfordret av lokale interessenter og innbyggere i plenumsøvelser på biblioteket. Innbyggerne bør inviteres til presentasjon av forslag til bibliotek-konsept og de bør inviteres til å ytre sine reaksjoner og standpunkt. Interessenter som kan tenkes å ha roller i det nye konseptet kan inviteres inn for å engasjeres og dele sine synspunkter. Det kan opprettes grupper som diskuterer og vurderer løsninger og format på det nye biblioteket. Oppsummert bør fremtidige brukere og fremtidige ressurspersoner og -miljøer delta i utformingen av det nye biblioteket.

Hvis biblioteket i Lierbyen skal være viktig for videreutviklingen av Lierbyen som sted, bør biblioteket allerede nå ta rollen som arena for dialog om denne utviklingen.